

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

== SZERKESZTI ==

Dr. BOROS GYÖRGY.

TARTALOM:

A szerkesztő asztaláról	117	□	A füzeggyarmati unitariusok torony- építési mozgalma (Kiss Sándor)..	126
Fekete Károly emlékezete	118	□	Nagy Lajos (Dr. Gál Kelemen)...	127
A Dávid Ferenc Egyletből (Ürmösi Miklós elnöki beszéd).....	122	□	A Dávid Ferenc emléksinat.....	129
Dávid Ferenc emléke (Kádár Lajos)	124	□	Egyházi és iskola.....	130
Hír (Szász Dénes).....	125	□	Szerkesztői üzenetek	132

Mennyegzők, konfirmáció s más ünnepi alkalommal igen kedves és jótékonyhatású állandó ajándék az imakönyv. „SZIVEMET HOZZÁD EMELEM“ c. női imakönyvet a sajtó meleg szavakkal üdvözölte, a közönség val-láskülönbség nélkül megkedvelte. Ára csinos vászonkötésben, arany kehely és arany címmel 2 K 40 fill. **Öt példány egyszerre rendelve 10 K. Bőrkötés aranszéllel (barna, sötétkék, fekete) 6 K. Selyem és bársonykötés többféle színben, kiválóan jó pa-piron 10 K. Bőrkötés remek kivitelben 14 K. Megrendelhető lapunk szerkesztőjénél.**

Nyilvános elszámolás.

A mult 1909. év nyarán, Dombón 15 unitárius család szenvedett a roppant nagy tüzvész miatt több évre kiható, érzékeny veszteséget. A tüzkárosultak javára befolyt kegyes adományokat a „Kis-Küküllő“ című hivatalos lapban egytől egyig közzétettük, mivel azonban azt, az adakozók mindegyike nem olvashatta, azért a tisztelendő Gvidó Béla küküllőköri Esperes ur által az Egyházi Főtanács alkalmával gyűjtött szíves adományokat az „Unitárius Közlöny“ hasábjain is szükségesnek tartjuk elszámolni a következőkben:

Dr. Ferenczy Géza 5 K. Benkő Mihály 5 K. ugy szintén 5 koronát adtak Ferencz József, Gróf Horváth K. ifj. Pataky László és Péterfi Dénes 20—20 koronát adott Kisgyörgy Sándor és a „dicsőszentmártoni községi hitelszövetkezet.“ 4 koronát adott Ürmösi János 3—3 koronát adtak: Fekete N. Gál Jenő, Gyulai Árpád és Dr. Gál Kelemen. 2—2 koronát adtak: Redő Ferencz, Iszlai Gábor, Szentiványi, Nagy György, Dr. Boros György, Molnár Sándor, Máthé, Czakó, Dr. Ferencz József, Kovács N. Józán M. Dr. Ferencz Ákos és Dr. Veres. 1—1 koronát adtak: Ürmösi Kálmán, Faluvégi Áron, Dr. Tóth György, Varga Dénes Albert Dénes, Tarcsafalvi Albert, Székely Miklós, Gál, Dr. Lőrinczy Ákos, Orbók Ferencz, Ádámosi Gábor, Sándor Gergely, ifj. Vaska Béla, Derzsy Zoltán, N. N. Lőrinczy, Dr. Benczedi Andor, Kovács Lajos, N. N. Szentmártoni Kálmán, Dr. Barabás, Dr. Kiss Ernő, Boór Jenő, Kelemen Lajos, Barra Lajos, Antónia, Szathmári Miklós, Kozma Ferencz, Ajtai János, Boér Gergely, Raffaj Domokos, László Domokos, Lőrinczy, Székely János, Gyöngyösy Béla, Ekkárt, Lőrinczy Dénes, N. N. Ozsváth, N. N. Páll, Varga Dénes, Sándor Gergely, Máthé Lajos, Dr. Balázs Ferencz; Imreh József, Dr. Demeter Lőrincz, Gál Lajos, Vári Albert, Pálffi, N. N. Végh Mihály, N. N. Geréb, Hidegh Mihály Gálfi Lőrincz, Kelemen Árpád, Kelemen Sándor, Kisgyörgy Imre, Patakfalvi Izsák, Máthé Mózes, Dr. Elekes, Kovács Imre, Szász András, Varga Béla, Veres Vilmos, József Lajos, Lakatos Ferencz, Papp Mózes, Kiss Károly, Székely Mózes, Zsakó István, Miklós György, Deák Miklós és Máthé Sándor. 50—50 fillért adott Dr. Pázsint és X. J. 40—40 fillért adott: N. N. Kelemen Albert, N. N. 20—20 fillért adott 4 egyén.

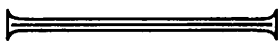
Fogadják a nemes szívű adakozók a 200 koronát és 02 fillért tevő szíves adományt egyházközségünk nevében hálás köszönettel.

Dombó, 1910. február hó 28.

Ütő Lajos,
unitárius lelkész.

József Dénes,
egyházközség jegyzője.

Székely György,
gondnok.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

Kiadja:
A DÁVID FERENCZ-EGYLET.

Szerkeszti:
Dr. BOROS GYÖRGY

Főmunkatárs:
TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizetési ára: 2 k. 40 fillér. Egy szám ára :
24 fillér. Egyleti tagok, 5 évi kötelezettség-
gel, egy évre 2 koronát fizetnek.

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyl. pénztár*
nokhoz küldendő Kolozsvárra.

A szerkesztő asztaláról.

A Dávid Ferencz Emléksinat nagy arányunak ígérkezik, mert csak Amerikából 50 jelentkező van. Valószínű hogy Európából minden mívelt országnak lesz képviselője. Nekünk, kik az ünnepet rendezzük, tehát az unitárius egyháznak, minden gondja arra irányul hogy szép, összhangzatos és fölerelő legyen az ünnep. Meg kell mutatnunk hogy az unitárius vallás a testvéri szeretet és jó érzés vallása.

*

Ha lapunk olvasóit nem szeretném és nem becsülném oly nagyra, hogy érettük mindenre kész volnék, most nagyon keserű labdacsoakat kellene elejökbe tennem a szerkesztő asztaláról, mert az „Unitárius Egyház„ című lapban az én kedves ifju kartársam dr. György János, ezuttal teljes neve alatt, úgy fölterített számomra, hogy ettől akármilyen nagy társaság torkig jól lakna. De biztosítom kedves olvasóinkat, hogy ilyesmire nem vállalkozom. Könnyebb nekem egyedül elviselnem az ilyen sebeket, mintha lát-nám, hogy támadóm is vérzik. Különben is támadván engemet, a maga ügyét védi, s ahhoz joga van. Izlés dolgában pedig nem adhatok tanácsot.

*

Virág vasárnapot nem egyet hanem annyit lehetne rendezni a hány vasárnap van rügyfakadástól levél hullásig. Jó lelke van annak, ki a maga házában virágok között szeret lenni. Jó lelke és vallásos érzése van annak, a ki szereti hogy temploma asztalán, papja szószékén diszelegjen a virág és a lomb. A buzakoszorukat szívesen látjuk az urasztala fölött. Ami templonaink oly egyszerűek,

oly kevés dísz van bennök, hogy a természettől kölcsön kell kérnünk. Ne feledjük el azonban, hogy a templomnak legfőbb disze a gyülekezet. Ha csak a fehérhaju öregek, a napbarnított férfiak és nők, az úde ifjúság népes csoportja diszítne is, gyönyörűség volna a templomban lenni. De ha ezek mellett ott lesz a virág is, talán egy hely sem marad üresen.

*

Egyik vasárnap délután két iparos sétikált s egy új épület nézegetve beszélgetett. — Egy pohár sörre? — kérdezte hozzájuk érkező ismerősük. Dehogy. Kinézünk a mezőre, hadd lássuk, hogy indul a tavasz. Mi kérem már régóta nem járunk sem vendéglőbe, sem korcsmába, de a gyermekeink, azok már éppen nem is fogják ösmerni a korcsmát, mert úgy vigyázunk rájuk, hogy hár ránk is úgy vigyáztak volna. Nagyon megváltozott a világ s ezután még jobban lesz. — Így végezte szavait. Ehhez hozzáadni valónk nekünk sincsen.

Fekete Károly emlékezete.

Halotti ima és beszéd

(dr. Fekete Károly, kir. alügyész fölött.)

Atyánk! Ki fenn vagy az égben; de jelen vagy mi közöttünk is a te vigasztaló lelked által szentelj meg most is jelenléteddel, lásd meg a mi igaz és mély fájdalunkat s ne vond meg tőlünk vigasztaló erődöt, hadd merítsünk az erő, hit és bölcsesség forrásából. Amen.

„Ne légyen terhetekre néktek mindnyájan, kik által mentek az úton, tekintsetek meg és lásátok, ha: vagy-e olyan bánat, mint az én bánatom, mert keserűséggel illetett engem az Úr, egyik bánatomra mást adott.“

Ha van kifejezés hitünknek könyvében, a szt. írásban, a mely e mindnyájunkat mélyen megrendítő gyászszóra fájdalom — igazán talál s méltóképpen ecsetelheti a veszteség fölötti mély fájdalmat — úgy első helyen a siralmak prófétájának ezen feljajdulása az.

Künn a természetben ébredés a halálos álm után. Újjá-születés öröme. Új élet s áldás reménye. Édes illata mosolygó virágoknak, vidáman zengő dala hazájukba visszatért dalos madaraknak. És itt e hajlékban? . . . ah! itt annyi mosolygó reménynek, annyi édes illatot árasztó örömvirágnak szomorú hervadása!! Itt az ébredő életnek megdermedése! egy hirtelen jött fagyos lehelletre!! Itt a tavasznak halála!

Mély bánattal sújtott özvegy! oh Tied a szomorú elsőség, hogy a prófétának szavait ajkaidra vedd. Tied, a ki alig 2 évvel ezelőtt a hit, remény és szeretet felmagasztosultságával fogtál vele kezét egy — reményetek szerint — hosszú életen keresztül tartó boldog szövetségre, s a ki most szívetrázó panasszal veheted ajkadra a fájdalom emberének Jóbnak szavait: „Az Úr az én dicsőségemtől foszta meg; — az én fejemnek koronáját elvevé; — az én reménységemet, mint a tövéből kidúlt fának elvevé.”

Hát Ti szerető és szeretett szülők, a kik ebben a szép remények között épített családi hajlékban most már ismét egy üres helyet fogtok látni ezután?! mert az Úr egyik bánatotokra mászt adott. Üres helyet a kedves, meghitt családi élet viruló kertjében, a honnan egy fiatal, minden szép reményre, gazdag gyümölcsözés reményére jogosító ifjú fát tépett ki váratlanul, hirtelen, zord, vad viharok pusztító ereje!

És Ti jó testvérek, szerető rokonok, kedves barátok, mindnyájan, a kik ő benne e földön a legtündöklőbb erénnyel: a jószággal, szeretettel ékesített testvért, rokont, barátot siratjátok; hát Ti vajjon nem jogosan vehetitek-e ajkaitokra ama panasz hangokat: „Van-e oly bánat, mint a mi bánatunk?!”

És haza, közügy, társadalom!! Oh! ezeknek is méltó panasza a súlyos veszteség fölött, a sok szép remény rombadölte miatt!

Hiszen, bár rövid volt a pálya s nem lehetett sok még a gyümölcs a tettek mezején; — de mennyi volt a virág; a nemes törekvések pompázó virága!!

S vajjon nem gyönyörködünk-e a tavaszban, bárha ez csak virágot ad; nem gyönyörködünk-e a rózsaszinben derengő hajnalban is, bárha ez alig terjeszt világosságot s nem ad még érlelő meleget?!

Hiszen mindkettő az érlelődés, a gazdag gyümölcsözés reményét sugározza felénk. S ime, a virágok mind elhervadtak! S ime, a szép tavasz kiesett az évből. Oda van, semmivé lett egy — kötelesség tudásban, nemes törekvésekben, fiatalon is oly gazdag — élet.

De hát engedjétek, hadd kérhessek én is részt a mély fájdalomból. Részt úgy is mint az Úrnak szolgálója; a ki az apostolnak e szavaira gondolva: — „ha a törzs szent, az ágak is szentek” — őszintén fájjalom az egyház javára is gazdag gyümölcsözést ígérő ágnak letöretését; — s úgy is, mint ember, a ki szerencsés voltam vele a tanító és tanítvány barátságát élvezni s a ki most a tanító szép reményeit is siratom egy kedves tanítvány koporsójánál.

Van-e oly bánat, mint a mi bánatunk? . . . Van! Csakhogy

ne keressük ezt világi bölcsességben!! Ne száraz elméletekben!
Ne tudományok foliánsaiban!

Hanem, mint jó keresztények, egyedül az Isten atyai jóságában, szeretetében, bölcsességében. Egyedül a vallásos hitben:

Imádkozzunk!

Hozzád jövünk oh nagy Isten! idő és örökkévalóság, élet és halál hatalmas Ura! Édes Atyánk!

Hiszen téged keres a mi lelkünk szüntelen.

Téged, öröm és bánat, remény és csalódás között. Viharokban és nyugalom csendjében, derűs és borús napokban egyaránt. Hiszen a Te hatalmadat látjuk a fölkelő és lenyugvó napban; a bölcsőben és a koporsóban egyaránt. A Te hatalmadat nemcsak a tavasznak virágpompájában, hanem akkor is, a mikor zúgó vihar jön és fákat csavar ki tövestül; — a mikor egy nem várt fagy hirtelen elhervasztja a megújult természet ékességeit. A Te hatalmadat nemcsak az égen tündöklő fényforrásokban, — melyek a világosság és meleg áldásait árasztják reánk, — hanem az igének fényében is, a mely a vigasztaló hit sugaraival örvendezteti lelkünket.

Te tudod Uram a gondolatot — ismered az érzést — te belátsz a szívek rejtekébe. Te látod a mi fájdalomunkat is. Oh! Hiszen a te megmásíthatlan akaratom mérte azt reánk, a mely intéz i világok sorsát és egyesek életét.

Megbocsáss nekünk a gyarlóságért, ha szívünkben néha a hatalmad érzetéből támadt félelem felülmúlja a gyermeki bizalmat, a melynek pedig állandó erőt kellene nyernie a te atyai jóságod és szereteted naponként megújuló jeleiből.

Megbocsáss, ha mi a kicsiny porszemek, fellázadunk néha ellened az alkotó ellen s avatatlan ésszel bírálni merészseljük kezdenek műveit s bölcs intézkedéseidet.

Megbocsáss, ha most is -- pillanatokra tán — erősebb volt a fájdalom — vagy talán éppen a zúgolódás és panasz — hangja, mint a te előtted való megalázkodás és bizalom érzései.

Hiszen te adtad az életet. Te oltottad szívünkbe ennek szeretetét. Te alkottad az emberi szív meleg érzéseit — s tetted leg-erősebb kapocsá köztünk a szeretet és vonzódás érzetét, — a melyeknek elszakadásán fáj, vérzik szívünk.

Oh fáj, vérzik a mi szívünk Atyánk e koporsónál is. — Hiszen egy jó hitestársat, egy hálás gyermeket, egy szerető testvért, rokont és barátot — és egy nemesen törekvő, igaz, hű fiadat látjuk abban pihenni; a kit férfikorának tavaszán hirtelen, váratlan ragadott el, a te kérlelhetetlen végzeted.

És mégis, mégis ne a zúgolódás, ne a panasz legyen nagyobb ! . . .

És mégis az éltető hitért esedezünk atyánk! hogy ez enyhítsen bűt — fájdalmat; — legyőzzön kételkedést — kishitűséget.

Leborulunk változhatatlan hatalmad előtt — a mely mindeneket megcselekedhetik — és így szólunk szent fiaddal: „Legyen meg atyám a te akaratod!”

Leborulunk jószágod és bölcsességed előtt, a mely „mindeneket javunkra igazgat.”

Meghajlunk kijelentésed igazsága előtt: „Azoknak, a kik az Urat szeretik, mindenek egyaránt javukra vannak.” Oh engedd, hogy ezekből vigasztalást, tisztatást merítsünk. Oh emeld föl szent hitünk tanításai által szívünket a kétség hullámaiból. Áraszd a vigasztalás mennyei balzsámát mindnyájunkra. De különösen azokra a mélyen sebzett szívekre, a kik fájdalommal zokogják e koporsó mellett: „Van-e oly bánat, mint a mi bánatunk?” Töröld le könnyeiket a szeretetnek viszontlátást ígérő, fölemelő reményével. — A hittel, mely biztat, hogy a szeretet mindörökké megmarad, mert „erős, mint a halál — kemény, mint a koporsó.” Az elköltözöttnek adj csendes nyugalmat.

Minket pedig taníts az ő példája által is, rendíthetetlen kötelesség tudásra, nemes törekvésekre, — hogy bármikor jön el a számadás órája, meghallhassuk helybenhagyó szózatod: „Jól vagydon jámdor és hív szolgám!”

Itt állunk Atyánk, mint egykor az apostolok, egy ily napon — a midőn a legigazabb barát elvesztésén tündöved ég felé emelték szemüket. Ég felé emeljük mi is most szemünket. Vajha meghallanók szívünkben szent fiad ígét s ebben a biztatás szózatát: „Én élek, ti is élek.” Mert „az én Atyámnak házában sok hajlékok vannak.”

Az ő nevében könyörgünk! Amen!

*

Elbocsátunk most már kedves ifjú barátunk! El a hajlékból: a hol mindenki ezt zokogja utánad: „Emlékezetben leszel, mert üres lesz a te helyed!” Nem ezt reméltük. Nem így gondoltuk.

Elbocsátunk téged a végső útra.

De el is kísérünk soha el nem muló szeretettel, a melybe mint tündöklő keretbe foglaljuk képedet, emlékedet. És kitérünk a viszontlátás reményével.

Béke lengjen útadon. Béke sírod fölött.

És béke e hajlékban is.

A hit, remény és szeretet békéje!!

Isten veled! Amen!

* * *

A sírnál.

Itt a mulandóság honában, a derékban kettétört oszlopok jelzik a te szomorú sorsodat kedves ifjú barátunk. Lebocsátunk most már az örök nyugalom ölébe. S kérjük ama mennyei Atyát szívünk titkos, halk sóhajában — ha már nem adta meg azt, a mit reméltél, a mit reméltünk — adja meg hát neked a nyugalmat — s lelkednek — mint megérdemlett jutalmat az örökélet koronáját.

A szeretet fog sírod fölött örködni. A szeretet virágot fog arra ültetni. És ápolni a soha el nem muló fájdalom könyveivel. És a vízszontlátás reményének drútt és melegét árasztó sugáiraival. Isten veled! Isten velünk!
Amen.

A Dávid Ferenc-Egyletből.

Ürmössy Miklós elnöki beszéd.)*

T. gyülekezet!

Még fülünkben cseng a templomok harangjainak méla zúgása és imába merült népeinek szent zsolozsmája, mellyel a keresztényvilág alig néhány nappal előbb megülte husvét ünnepét. Még lelkünk telve van a feltámadás ünnepének magasztos áhítatával, — mert ez ünnep az Eszme halhatatlanságának örök szimbólumát jelenti nekünk. De jelent ez ünnep az emberiség számára egy szomorú erkölcsi törvényt is, azt, hogy minden világot megváltó gondolatnak és igazságnak meg kell futnia ama tövisekkel kirakott utat, amelyen végig haladt a mi nagy Mesterünk, Jézus Krisztus Urunk! A ki szeretetet, felszabadulást és igazságot hirdet, az legyen elkészülve nagy szenvedésekre, mert nem győzhet addig, míg saját életének martir-halálával meg nem termékenyíti a jövőt!

*

Ily gondolatokat hagyott hátra lelkünkben husvét szent ünnepe. S e gondolatokat mély kegyelettel kell átéreznünk, különösen nekünk, magyar unitáriusoknak, kik ez évben ünnepeljük meg a mi nagy martirunk születésének 400-ik évfordulóját, ki szintén a szeretetet, a lelki felszabadulást és az igazságot hirdette és a kinek eszméi nem győzhettek addig, míg ő is börtön halálával meg nem szenvedett értök.

A kegyeletes megemlékezés nagy ünnepéből bizonyára ki fogja venni a maga részét a mi kis egyletünk is, mely e lánglelkű refor-

mátor szellemében és eszméinek hitében igyekezett vallás-erkölcsi misszióját teljesíteni a társadalom terén.

És ismerve tagjaink hitbuzgó lelkesedését, erős ama lelki meggyőződése, hogy ez egyesület mindig hű fog maradni Dávid Ferenc hagyományaihoz, fenséges eszméihez! De hogy ez eszmék még diadalmasabb erővel nyomulhassanak előre, fiatalabb nemzedékek vállaira kell immár áthárítanunk misszióink munkájának nemes terhet és vezetését. S egyesületünk jól felfogott érdekei is azt kívánják, hogy hitéletünk terén, mentől nagyobb munkakörhöz juttassuk ifjainkat.

E szempontok, melyekhez magánviszonyaim is hozzájárultak érlelték meg bennem az eszmét, hogy immár én is megváljak eme díszes állástól, melyre az Önök lekötelező, nagybecsű bizalma helyezte. S midőn ezt teszem, lelkem megnyugvásának tiszta öntudatával mondhatom el: hogy ama zászlót, melyet Önök tíz évvel ezelőtt — egyesületünk megalakulásakor — a kezembe adtak s amelyen Dávid Ferenc halhatatlan neve ragyog, szeplőtlen tisztaságában adhatom át amaz utódomnak, kit Önök helyembe fognak ültetni. — De ha mint elnök búcsút is veszek Önöktől, mint közharcos együtt fogunk küzdeni lankadatlan erővel továbbra is nagy eszményeinkért!

És most szabadjon megköszönöm úgy a nagy közönségnek, mint egyesületünk tagjainak, valamint mindazoknak, a közreműködőknek szíves támogatását, kik úgy a múltban, mint az idén is oly vonzóvá tették felolvasó üléseinket. S egyesületünk nevében külön is hálás köszönetet kell mondanom dr. Hornyánszky Aladár úrnak, a pozsonyi evang. theologiai akadémia nagy tudományú tanárának, mai szép és nagyérdékű felolvasásáért. Mi mindig szívünkben örvendünk, valahányszor körünkben tisztelhetjük amaz egyház kitünőségeit, melynek megalapítója, mint a reformáció egyik legnagyobb alakja, a lelkiismeret és gondolat szabadságát vívta ki az emberiség számára s a ki tanítómestere volt a mi Dávid Ferencünknek is. Legyen testvéri szeretettel üdvözölve kis hajlékunkban a mélyen tisztelt tanár úr.

S végül nem nyomhatjuk el amaz igaz, őszinte örömmünket sem — melynek talán legegyszerűbben kellett volna hangot adnom — hogy körünkben tisztelhetjük szeretett főpásztorunkat, mélt. és főtisztelendő püspök Urunkat. Mint az apostolok megjelenése, nagy erkölcsi erőt és lelki felbuzdulást adhatott az ő tanítványainak, úgy méltóságodnak köztünk való megjelenése is, mindig újabb erőt és kitarást ad nekünk hitéleti munkánkhoz. S hogy egy ily fenkölt lelkű, nagyszellemű főpap vezetése alatt ünnepelehetjük meg nem sokára Dávid Ferenc emlékét, abban nemcsak mi, de egész egyházunk az isteni Gondviselés kiváló kegyét láthatja. Ama századokra visszanyúló történelmi perspectiva, mely e nagy vallásos emlék-ünnepély alkalmával önkéntelenül is lelki szemünk elé fog

tárulni, Dávid Ferenc és Ferencz József alakjaít úgy fogja, feltüntetni nekünk, mint oly két kimagasló szimbolisztikus határjelzőt, mely a multat a jelennel köti össze. E két név a magyar unitárius egyház 400 éves történelmét jelenti. És egyháztörténelmünk 22 püspökünk felett ki is mondta már ítéletét, objectiv szempontokból mérlegelve személyeket és viszonyokat. A 23-ik püspökünk felett — adja Isten — minél később hangozzék el Clió ítélete.

De ha mi, mint élő kortársak, nem is vagyunk hivatva végérvényes, történelmi súlyú kritikát mondani egy korunkban élő fölött, — de szívünkben és lelkünkben már is, mint történelmi igazság él ama meggyőződésünk: hogy Dávid Ferenc első püspökünk székét, a mi korunkban élő unitáriusok közül senki méltóbban és nagyobb hivatottsággal be nem tölthette volna és Dávid Ferencnek méltóbb utódja nem lehetett volna, — a mi szeretett püspökünknel, Ferencz Józsefnél!

Méltóságod nagybecsű megjelenését forrón köszönve, szabadon főpásztori áldását kérnem úgy egyletünk további működésére, mint e gyülekezetre!

Dávid Ferencz emléke.

Irta: Kádár Lajos nyug. tanító.

Dévavárnak börtönében
— Sötétkorban, réges-régen —
Lezárva volt egy nagy jellem
Lezárta a sötét szellem.

Lezáratta a gonoszság,
Mert félt, hogy majd az igazság
Fényrederül s letörlik a
Farizeusi rabiga.

Dévavára börtönében
Szegény rab ült nagy sötétben.
Nagy sötétben — de csak teste,
Isteni fényben a lelke!

Hajnal hasad, napfény dereng,
A börtönből e szózat zeng:
„Egy Isten van! Csak egy Isten!”
„Többet soha, soh'se hittem! . . .

Dávid, az új hit mestere,
Hitének martirja leve,
Börtönének rozsdás zárja:
Lett testének golgotája! . . .

Gyenge testét sírba tették,
Nem bánthatták ám a lelkét! . . .
A gonoszság bámulhatott,
— Holvan? „Nincs itt: Föltámadott!”

Dávid Ferencz! Pihenhetsz itt,
Csendben, nyugton, mért tetteid:
Hitigazságidban élnek . . .
„Sírból kelnek, eget kérnek!”

Hadd mondjanak bármit mások,
Hogy hiteden van sok átok,
Több ezer lélekben itten:
Él a hited! „Egy az Isten!”

Meg'jedd ettől a gonoszság,
 Vádat emelt: érdek, gazság,
 Hogy ámitsák a vad népet:
 Hirdettek több istenséget . . .

Dévavári börtön felett,
 Új idő lett, új kikelet,
 Bár fáj még az emlékezet,
 A mult s jövő itt fog kezét! . . .

E sötétkor romja felett
 Tavaszifény, virág eredt,
 Sírból kiszált az Igazság:
 S lett a földön „hítszabadság“!

H Í R.

Az a hír támadt szülőfalumról, hogy művelődik,
 Mióta régi kedves harangunk érce megrepedt.
 Kemény ércből vettek helyébe újat, nem kicsinyt,
 Erős hangjával, hogy megrázhassa alvó lelküket.

És amint mondják ez új erős hang tetszik a népnek.
 Városi hangját, idegen voltát nagyon kedvelik.
 Városról jövő rosz erkölcsöket, hitvány szellemet
 A cifra ruhát s a léha nótát igen szeretik.

A régi harang bús méla hangja hallom megcsendül,
 Miként a zsoltár átrezeg szava halkán szívemen.
 Emlékszem újra, mint szomju szarvas forrástól enyhül,
 Úgy enyhültek meg a vágyó lelkek a szent igében.

Emlékszem újra zsúfoit templomra, ha jött vasárnap,
 Az áhitatra, mely bűv' erővel hatott s felemelt,
 Nem kérkedett bár, de sűgva-zsongva szárnyán imánkknak
 Szállt az Istenhez, ki adta közénk a szeretetet.

Óh! a szeretet az a régi hang immár a multé!
 A falum népe, miként régente nem buzgólkodik.
 Régi erkölcse és munkakedve megy már lefelé,
 Otthoni ruhát, saját nótáját feledni kezdi.

Az a hír támadt szülőfalumról, hogy művelődik
 Mióta régi kedves harangunk érce megrepedt.
 Szomorú hír, hogy régi harangunk hangját feledik.
 Szülőfalumat, hogy így művelik könnyem megered.

Szász Dénes.

A fűzesgyarmati unitáriusok toronyépítési mozgalma.

Nyolc éve, hogy alakult a fűzesgyarmati unitárius egyház-község. Azzal kezdette vagyoni gyarapobását, hogy templomot építtetett. A község középpontjában egy csinos temploma van. Kézvetlen mellette iskolahelyiségnek és tanítói lakásnak nagy épületet vásárolt. A mai kor igényeinek teljesen megfelelő iskolahelyiségben ma zavartalanul megy a nevelés munkája.

A község életében az új egyház áldásos közmívelődési intézmény, olyan gondolatok, eszmék amelyekről a régi és elmaradott Fűzesgyarmat polgára nem is álmodott, ma közbeszéd tárgyát képezik. Az emberek nem azért tartoznak egyházukhoz csupán, mert abban születtek, hanem meggyőződésből. A szabad és független érzelmű gazdák gondozásával a szabadelvű keresztény unitárius vallás egyezik. Szeretnek az emberek vallásos dolgokban is tisztán látni. Szeretnek saját eszükkel gondolkozni. Csak pár lépést kell menni s az iskolaépület elől három intézményt látok. Ezeket mind önállóan, saját eszüket és akaratukat követve csinálták a gyarmati gazdák. Balra ott van egy szép kis templom az Egy Isten tiszteletére. Tovább egy fogyasztási szövetkezet. Ezt a gazdák önállóan kezelik. Szembe van egy olvasókör, amely egy szellemi társadalmi központ. Mindezek nekem a magyar gazda haladását beszéljük. Nem bízzák dolgaikat idegen vezetőkre, Eszük nyitva áll a szép gondolatok előtt, de cselekedni maguk akarnak. Lelkiismeretlen vezetők tanították meg erre az okosságra.

Hogy mennyire szeret önállóan gondolkozni s mennyire találja gondolkozását az unitárius vallás azt egyik gazdának ez a nyilatkozata mutatja legjobban. „Én unitárius voltam még amikor születtem — mondotta ez a gazda, aki eredetileg református volt — csakhogyan nem tudtam, hogy van már ilyen vallás a világon, mint az unitárius.“ A más felekezetűek között is a felvilágosultak rokonszenveznek az unitárius vallással. Egészen gyakori dolog, hogy másfelekezetűektől szép nyilatkozatokat hallok az unitárius vallás egyszerűségéről és észszerűségéről.

Nemsokára egy éve lesz, hogy a kis egyházat felzavarta éppen annak vezére. Amint a vezér az egyházból eltávozott a zavar is megszűnt s a kellemetlenkedéseket azóta békés munka váltotta fel. Ma az egyházközség erős, talán erősebb, mint valaha, mert kiállotta a tűzpróbát. Azóta is sok zaklatásnak vannak kitéve egyes hiveink, de ha bensőleg béke van, mindaz nem árthat nekünk. Nem régen történt az is, hogy protestáns lelkesítársam egy özvegyasszony családját kereste fel. Ott azzal kezdte beszélgetését, hogy az unitáriusok nem keresztények, hogy krisztustagadók. Az asszony nem vesztette el a fejét s bizony a lelkes ur igen

erős feleletet kapott. Ma már csak igazsággal s szeretettel lehet embereket hódítani a rágalom és rosszindulat olyan valami, amittől irtóznak az emberek.

A fűzesgyarmati unitáriusok most tornyot akarnak építeni s abba harangokat helyezni. Eddigi fejlődését az egyházközség önkéntes adakozásoknak köszönheti. Most a kebli tanács elhatározta, hogy ívet bocsát ki az egyházközségben a toronyépítés költségeinek az előállítására céljából. A szükséges összeg nyolcezer korona. Ha ez év folyamán sikerül összegyűjteni akkor még a legközelebbi jövőben, talán még ez évben fölépítené a tornyot. Egyelőre azt akarja tudni a kebli tanács, hogy mennyit ajánlanának fel az egyházközség tagjai. Még az ív kibocsátva sincsen s Homoki F. Péter gazda az első ezer koronát felajánlotta. Többen tettek még szóbeli ajánlatot.

Semmiől berendezni egy egyházközséget, tudjuk, hogy nagyon nehéz. Az eddigi gyarapodás is az áldozatkészségnek köszönhető. Jöjjenek segítségünkre adományokkal gazdagabb s régibb egyházközségeink. Valamint egyesektől is szívesen veszünk bármily csekély adományt a toronyépítésére. A szíves adományokat kérem az egyházi pénztárnoknak küldeni. (Cím: ifj. Sári József Fűzesgyarmat, Békés m.)

Kiss Sándor

körlelkész.

NAGY LAJOS

Nagy Lajos egyh. főjegyző, nyug. tanár meghalt! A nagy idők tanúi közül mind kevesebbet, meg kevesebbet sirathatunk el, mert soraik nagyon meggyérültek.

Nagy Lajos tanár az iskola munkakörétől régen megvált, de a társadalmában szünetlenül mozgott, működött. Egy-két éve halottuk panaszát, sohajtózott az erő lankadása miatt, de lelki élénkségét mindvégig megtartotta. Szép piros pünköstit napján elvitte jó kedélye a rokonok és barátok közé. Köszöntötte a szép ünnepet, régi szokása szerint mondott egy-egy kedves, szellemes szót. Költői lelke mindig hí maradt hozzá s bizonynyal annak köszönhette 82-re emelkedett hosszú éveit, hogy kedélyéről soha sem feledkezett meg.

Az az áttekintés, a melyet egykori tanítványa, dr. Gál Kelemen, a sirnál búcsuképen elmondott, eszünkbe juttat sok kedves emléket a tanteremből, a tanácsgyűlésekről. Nagy Lajos szívesen

adta oda erejét minden olyan közügynek, a melyből embertársainak előhaladását remélte. Kiváló gyakorlati érzékkel volt megáldva. Egyházának gazdasági téren sokszor adott hasznos tanácsot. A város építése és szépítése körül főérdeme a Mátyás-szobor, de számos, kicsinynek látszó s végül nagyhatású dologban volt hol kezdeményező, hol végrehajtó. Jobb családapát alig lehet elképzelni. Költeményei mindig hirdetni fogják nagy szeretetét, melylyel nejét s gyermekeit elárasztotta.

Irodalmunkban is nyoma maradt munkásságának. A Keresztény Magvető megindítása eszméje tőle származott. Kriza mellett első szerkesztője volt. Az Unitárius Közlöny első évfolyamait is az ő neve ékesíti. Az első számban megjelent énekéből állandóan csengeni fog a jövő nemzedékek fülébe:

Folyna mindig vigan életünk
Imádkozni mégis kellene,
Hozzád oh szeretet Istene!

Bucusu

Nagy Lajos sirjánál.

Egy hosszú, hosszú félszázad borus és vidám emlékei ujjulnak fel e percben emlékezetemben. Ott látok egy 20 éves ifjút, amint a márciusi eszmék első viharására társai élére áll, négyüléseket rendez, agitál, lelkekesít. — Majd a Mátyás huszárok, később a 87-es zászlóalj honvédei között tűnik föl délczeg alakja. A szabadságharc gyászos lezajlása után honfium bánattal és magyar szíve keserűségének elfojtásával könyvek közé menekül, tovább tanul. Azután külföldre megy, megnyeri a magyaryelvnek halhatatlan Budenzet. Tanáriszékét foglal el olyan időben, mikor nem volt szabad a magyar szó s a gondolat is csak halkán, csak bizalmas körben, csak tanár és tanítvány között, hogy ne hallják meg avatatlan fülek. De annál szomjasabban epekedtek a magyarság igéi után a megkínzott apák gyerekei, akik az apáiktól csak elfojtott fájdalmat, csak önkínzó gyötrődést, csak tehetetlen vergődést láttak. Így megkínzott és meggyötört lelkek között meggyáltóként jelenik meg a fiatal tarára maga rendíthetetlen magyarságával és függetlenségével. Mint szomjas föld az üdítő esőt, úgy szívják be a forró hevületű tanításokat. Homeros és Platon tanárnak és tanítványnak egyaránt csak arra jó, hogy a magyarság sorsát példázzák, hogy párhuzamul szolgáljanak a magyar nemzet sorsa, öröme és bánata között és hogy tanár és tanítvány együtt sirjanak, a legjobb esetben sirvavigadjanak.

De a tanári szék nem nyújt elég tért tevékenységének. A lant-hoz nyul s dalban önti ki hazafium bánatát. Majd a vallás igéiben keres

vigasztalást. Társadalmi és közéleti tevékenysége mind szélesebb körű lesz s Kolozsvár műveltségtörténetének írója az ő nevét a jobb hangzásuak között fogja emlegetni, már azért is, mert a felséges Mátyás szobor gondolata az ő fejéből pattant ki. Mennyit agitált, mennyit sürgetett és interpellált, míg megérhette a nagy gondolat megvalósítását!

De hát nem ez az alkalom az, hol egy hosszú, munkás élet küzdelmeit és sikereit, alkotásait és csalódásait felsorolni lehetne.

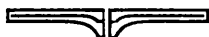
Most csak legyen köszönet és hála szellemeknek a lelkünkben még most is rajzó sok kedves diákemlékért; köszönet és hála küzdelmes életemből vett tanulságokért; legyen köszönet a sorsnak, hogy izzó magyar lelked ideálművészen s reményein melegeghettünk és lelkesülhettünk, legyen elismerés azokért a szolgálatokért, amelyeket sötét és borus időkben lelkes buzgalommal teljesítettél. És legyen végül hála a gondviselésnek, hogy életed példájával előttünk járhattál s minket egyéniséged varázsával oly gyakran biztattál.

Az unitárius kollégium tanári kara ési fjusága uevében a hálás elismerés érzelmeivel és bánatos emlékezéssel bucsuzunk Tőled!

És bucsuzom Tőled a kolozsvári tanári körben egyesült összes tanárok nevében, kiknek összejövetelein, tanácskozásain régebben gyakran résztvettél, kik szeretettel vették körül nemes alakodat, kik Nesztoruknak tekintettek. Emlékezeted élni fog közöttünk!

Isten veled! Pihenj csendesén!

Dr. Gál Kelemen.

A Dávid Ferenc emlékjánat.

Gyors léptekkel közeledik a nagy ünnep, Dávid Ferenc ünnepe. 1879-ben a nemzeti kibontakozás idejében ünnepeltük gyászos halálát most ünnepelni fogjuk dicső születését. Lehet, hogy a halál emléke sokakat vissza tartott attól az ünneptől, hisszük, hogy erre nagyon sokan elfognak jöni nem egyházunkhoz tartozók is. Az alább közölt tárgysor főlemelő és nagyszabásu ünnepet ígér. Az ünnep Kolozsvárt 1910 évi augusztus 20 és 21 napján lesz 22-én utazás Dévára és 23-án ünnep Déván.

1. nap (augusztus hó 20. szombat.) Emlékünnep a kollégium disztermében. Kezdete d. e. 9 órakór. 1. Karének. 2. Ima tartja Ferenc József püspök. 3. Az ünnepély megnyitása Br. P. Horváth Kálmán főgondnok ur által. 4. Üdvözlés a vendégek részéről. 5. Emlékbeszéd tartja Kozma Ferenc kollég. felügyelő gondnok 6. Az ünnepély bezárása Fekete Gábor egyházi főgondnok által. 7. Közének (Himnus). Délután két órakor közebed. öt órakor a *Dávid Ferenc Egyesület ünnepe. II. nap (augusztus 21 vasárnap.)* Ünneplés a templomban lelkészszenteléssel és urvacsora osztással.

Kezdeté d. e. $\frac{1}{2}$ 10 órakor. 1. közének. 2. Ima. Tartja Dr. Boros György Theol. intézeti dékán. 3. Egyházi beszéd. Tartja Péterfi Dénes kolozsvári lelkész. 4. Zsinatot üdvözlő és lelkészszentelő beszéd. Tartja Ferencz József püspök. 5. Közének. 6. Urvacsorai beszéd. Tartja Lőrinczy Dénes tordai lelkész. 7. Az urvacsora kiosztása. 8. közének. Délután 2 órakor közebéd. Délután angol istentisztelet. III. nap (augusztus 22 hétfő). Elutazás Dévára. IV. nap (augusztus 23 kedd.) A dévai ünnepek a várban. 1. Dél-előtt 8 órakor felvonulás a várba. 2. Zene. 3. Emlék tábla leleplezési beszéd. Tartja Ferencz József püspök. 4. Az egyház nevében babérkoszorút helyez az emléktáblára Gvidó Béla esperes. 5. Óda. Irta és szavalja Józán Miklós esperes. 6. Az emiéktáblát át- vevők beszéde. 7. Zene. 8. Közebéd.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

A Brassai Sámuel porai immár végleges nyugvó helyükön vannak. Április 29-én a siremlék bizottság tagjai az unitárius E. K. Tanács képviselői és a város küldöttjei jelenlétében az épségben levő koporsót kivettük a sírból. Lapunk szerkesztője imádságot és áldást mondott a koporsó fölött. Mély meghatottság fogott el minden keblet, nemcsak azért mivel újra találkoztunk a nagyhalottal, hanem azért is, mert aggódva gondolunk arra hogy a jó Brassai bácsi soha sem szerette ha vele foglalkoztak. Most már készül az az igazi nagy emlék Pákei Lajos főmérnök tervei szerint a köztemető fútja legvégén a Berde siremlék előtt, a legjobb helyen.

Tanári beiktató ünnep a Theológián. A mult évi főtanácsn megválasztott theologiai rendes tanároknak, Csifó Salamonnak és Gálfi Lőrincnek f. hó 28-án volt beiktató ünnepe az unitárius kollégium disztermében. Az ifjuság éneklése után **Péterfi** Dénes esperes mondott gyönyörű imát. Az ünnepélyt **Ferencz** József püspök nyitotta meg, beszédében vázolván a papképzés történiáját s a jelen ünnepésé előzményeit. Ezután **Csifó** Salamon

olvasta fel „Az unitárius egyház megújítása Lázár István püspöksége alatt“ című nagyszabásu tanulmányát. Majd pedig **Gálfi** Lőrinc mutatta be „Korunk és a biblia“ című dolgozatát. Mint értesülünk, a felolvasások legközelebb nyomtatásban is megfognak jelenni. Olvasóinknak így alkalmuk lesz olvashatni azokat. A hallgatóság nagy ovációban részesítette őket. A theologiai bizottság nevében dr. **Boros** György dékán üdvözölte az új kartársakat. Az E. K. T. nevében **Vári** Albert, a kolozsvári főgimnázium nevében dr. **Gál** Kelemen, a papnövendékek nevében pedig **Györfi** István beszéltek. Dr. Kiss E. felolvasta a székelykereszturi gimnázium igazgatóságának üdvözlését. A mindenképen jól sikerült ünnepeket az ifjuság éneke zárta be.

Délután 2 órakor az ünnepelték tiszteletére bankett volt, melyen igen sokan megjelentek. A református theol. akadémiát Pokoly József és Ravasz László tanárok, a luth. egyházat pedig Dianiska Frigyes lelkész képviselték az ünnepeken is, meg a banketten is. Az első pohárköszöntőt dr. Boros György mondotta Ferencz József püspökre. A további toasztok közül Ravasz, Dianiska s Péterfi Dénes köszöntői emelkedtek ki. 1. á.

A siker és dicsőség utja. Örömmel hívjuk fel k. olvasóink figyelmét az Aka-

démia értesítőjének májusi füzetére, melyből meggyőződünk, hogy dr. *Gelei József* kolozsvári egyetemi tanársegéd, főgimnáziumunknál óraadó — tehát még egészen ifjú ember — „*Dendrocoelum lactum* Östed szövettanára vonatkozó tanulmányával“ megnyerte a Magyar Tudományos Akadémia egyik pályadíját. A bíráló nagy dicsérettel emeli ki szerző dolgozatát, melyben tudományos buvárlatainak a világ-irodalomban eddig még ismeretlen eredményeit nyújtja. A „*Dendrocoelum*“ egyike szabadon élő legalsóbbrendű gerinctelen állatainknak. A tudományban különös fontosságú helyet az által tölt be, hogy legősibb típusát képezi mindazoknak a magasabbrendű állatoknak, melyeknek a tápcsatorna üregében, mint elsődleges testürön kívül, még egy másodlagos testürük is van, melyet az emberben a tüdő, szív, máj és egyéb mirigyek tesznek ki. Bennük csirájában találjuk még minden magasabbrendű tökéletességünket és egyszerű alakban minden kibogozhatlan bonyolultságunkat. És így kulcsául szolgálnak az emberi bonc- és szövettan megértésének, különösen idegrendszerünk és mirigyszerveink alkotásának.

Már 1000-en felül megy a róluk szóló dolgozatok, munkák és monographiák száma. Jelenleg is több mint 20, javarészt német és angol buvár foglalkozik velök, amilhez magyarázatul emliteit fontosságukon kívül azt hozzuk föl, hogy rendkívül nehezen vizsgálhatók, a legtöbb gyakorlati mikroszkopios módszer sikertelennek bizonyult.

Ezek ismerete után mindnyájunkat igazi örömmel tölthet el egyik fiatal tanárnak tudományos irodalmi sikere. A bíráló különösen kiemeli a kültakaró hámsejtjei finomabb alkotásának és az idegrendszer érző nyujtványaihoz, az izomrostok végágainoz, a különböző mirigyek kivezető csővéhez való viszonyának kiderítését. *A kötőszövet alkotásának egészen új megvilágítása, eddig ismeretlen elemeinek fölfedezése; a kiválasztó rendszer csatornáinak az eddigieknél sokkal pontosabb leírása; az idegrendszer főbb bonyolult kérdésének tisztázása, a vezető pályák számos anasztomosisának, a kerületi idegelágazásoktól alkotott recézetnek, a hajválerek hálózatához hasonló vezető folytonosságnak kimutatása rendkívüli érdeme és a tudományos irodalomnak igen nagy nyeresége.*

Steinthal Alfréd manchesteri unitárius lelkész meghalt máj. 6-án. Második angol unitárius volt, aki minket személyesen meglátogattott. 1859-ben, midőn a politikai világ nagy forrongásban volt, Steinthal, mint a Kossuth Lajos bizalmasa, beutazta hazánkat s Erdélyt is. Nagy Lajos tanár volt utitársa be a Székelyföldre. A két lelkes ifjú sok jó gondolatot váltott, sok szép remény fakadt a magyar kebelben, hogy talán eljő a szabadítás. Az olasz háború kitörése megváltoztatott mindent. Steinthal állandóan megőrizte a magyarok iránti rokonszenvét és barátságát. Az angol unitáriusok között kiváló helyet töltött be. Kitűnő szónok, nagy szervező, lelkes emberbarát volt. 1826-ban született.

Az angol király halála híre az egész világra kihatott és mély részvétet keltett mert tudva levő volt hogy Edward a világbékének nemcsak apostola de őre is volt. A Britt és Külföldi Unitárius Társulat részvétét fejezte ki, a templomokban gyászistentiszteletet tartottak. Nyilvánosságra jött ekkor, hogy VII. Edwardnak egyik legkedvesebb himnusa volt: „Közelsz hozzád uram mind közelebb“ unitárius himnus. Ádámné Flower Sára írta. Ez az unitárius ének föl van véve minden angol énekes könyvbe, felekezeti külömbőség nélkül.

A Dávid Ferenc-Egylet a nagy ünnepek alkalmából könyvet ad ki, mely magába foglalja a Dávid Ferenc és kora ismertetését s vallásunk későbbi fejlődését.

Özv. Farkas Józsefné elhunyt Kolozsvárt május 24-én 71-ik évében. A rendkívül munkás, szorgalmas, vallásos jó aszszonyt a rokonok és barátok nagy serge kísérte ki a köztemetőbe. Leánya, özv. Macskási Lajosné és unokája, testvérei és számos rokon gyászolja. Koporsója fölött Péterfi Dénes esperes mondott meghatározó imát és beszédet.

A Dávid Ferencz Egylet 25 éves jubileumára megindult a készülődés. A Dávid Ferencz ünnepeknek egyik szép része lesz ez: Elnökünk Báró Petrichevich Horváth Kálmán nyitja meg Tarcsafalvi Albert titkár ódával méltatja a nagy reformator, dr. Boros György Dávid Ferencz-czel, Fangh Erzsébet titkár az Egylet 25 éves multjával foglalkozik. A Budapesti Dávid Ferencz Egylet nevében Ürmössy Miklós és Percel Ferenczné, továbbá a hazai és külföldi képviselők és a fiókegyletek megbizottjai beszélnek.

„**Missziói Lapok**“ cím alatt közelebről egy evangélikus egyházi bel- és külmissziói, havi folyóirat jutott a kezünkbe, mely Ágfalván, Sopronmegyében jelenik meg, szerkesztője Schulcz Ödön, evangélikus lelkész, amelynek áprilisi számában szóról szóra ezeket olvassuk: „Dávid Ferencz születésének négyszázadik évfordulóját készül megünnepelni augusztusban a magyarországi unitárius egyház. Az ünnepély, melyen az angol és amerikai unitáriusok mintegy ötven tagu küldöttséggel szintén résztvesznek, Dávid Ferencz szülővárossában, Kolozsváron lesz, míg Déva várában, a hol Dávid Ferenczet, Krisztus nem imádása tanának hirdetése miatt fogságba vetették, emléktáblát fognak elhelyezni. — Minket keresztyéneket (így van írva s nem keresztyéneket) ezen ünnepély természetesen nem érint, csak csodálkozunk rajta, hogy még mindig lehetnek unitáriusok, holott a Krisztus istenfiúságát önkijelentésén s a Szentírás bizonyágtételén kívül most már a kétezres éves keresztyén (ismét keresztyén és nem

keresztyén) egyház története is oly fényesen és megdönthetetlen erővel bizonyítja.“ Mi meg azon csodálkozunk, hogy egy magát evangélikus lapnak nevező folyóiratban Magyarországon ilyen megjegyzést olvashatunk, a minőt ma még sötét Afrikában sem hisszük, hogy valaki tenne s önkéntelenül eszünkbe jut az az öreg asszony, a ki a Servét máglyájához egy nyaláb fát vitt a hátán, a melyet meglátva talán egy éppen a Servét elítélésében részt vett bíró, mosolyogva kiálta fel: „O sancta simplicitas.“

A székelykeresztúri főgymnázium épületének tervét az E. K. Tanács elfogadta s a vall. és közokt. miniszterhez fölterjeszté. A gymnáziumi rész 220.000 koronába az internátus átalakítása 20.000 koronába van fölvéve. A fedezetből 100.000 kor. hiányzik.

Szerkesztői üzenetek.

P. n. V. s. B. n. és többeknek. Egyházi főnhatóságomtól vizsgálatot kértem dékáni minőségemben követett eljárásomra. Erre nem lett volna szükségem mert a Theol. Intézet igazgatósága utasításai szerint jártam el, határozatát hajtottam végre, de minthogy az ügy nagyon is egyoldalul világításban került a tájékoztatlan közönség elébe, hivatali állomásom és egyéni tisztességem parancsolta a bírálat kikérését.

MATTAY és HUTTER

☒ BORKERESKEDÉSE ☒
Kolozsvárt. — Telefon 190.

Kitűnő asztali borok 72 f.-től 90 f.-ig.
Pecsenyeborok 96 f.-től 2 K.-ig.
Piros bókrok 1 K.-tól 2.40 f.-ig.
.....

Szászvevesszősi borok a mélt. gróf De-
genfeld Lajos úr
terméséből1,20 f.-től 2 K.-ig.
Hegyaljai tokaji borok 1 60 f.-től 6 K.-ig.

DEUTSCH MIKSA KOLOZSVÁRT, MŰSZERÉSZ

Francia különlegességeket tucatonként 2 K.-tól feljebb
szállít discretio mellett. Szeműveg és csiptetők 1 K.-tól.

TELEFON 776.

ELEFON 776

Az orsz. iparegyesületi ezüst dísz éremmel kitüntetve

Braun Mihály

:: HANGSZERKÉSZITŐ MESTER, ::
a kolozsvári zeneconservatórium szállítója.

K o l o z s v á r,

Wesselényi Miklós-u. 18.

A legnehezebb javítások művésziességben elkészítettek.

Finom hegedűk, violák és csellók
készítési műterme. Valódi olasz,
német quint tiszta bél és csak
saját készítményű fonott hurok.

ERDÉLY EGYEDÜLI KERESKEDELMI és IPAROS
ORGANUMA AZ

Erdélyrészi Iparos Lap

Szerkeszti: POLONYI ALBERT.

Előfizetési ára: Egész évre 8 korona. Félévre 4 korona.

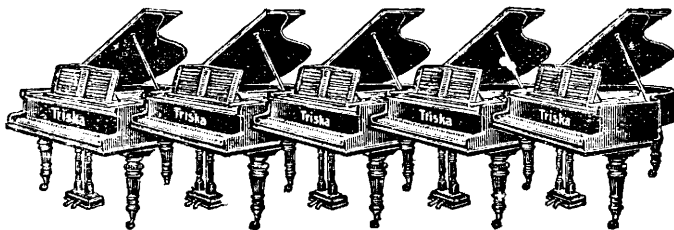

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, „Ellenzék”-nyomda.

TELEFON 233.

Zongorák, Pianinok

és Cimbalmok. — Csak elsőrendü gyártmányok. Legszolidabban vásárolhatók és bérelhetők

TRISKA J. hírneves zongoratermében Kolozsvárott. — Alapított 1870-ben.

Hangolásokat és javításokat szakszerűen készít. Szakképzett hangolót vidékre is azonnal küld.

Mindenféle könyvnyomdai munkákat, modern kiállításban, gyorsan és jutányos áráért készít az

„Ellenzék“- Nyomda

Kolozsvárt, Szentegyház-utca 22.